

FOCUS OP REALISATIE WERKPROGRAMMA 2025/2026

**METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN**

INLEIDING

Voor u ligt het Werkprogramma 2025 - 2026, waarmee we als 21 gemeenten in MRE-verband richting geven aan onze regionale samenwerking zoals afgesproken in het Samenwerkingsakkoord 2023-2026. In dit samenwerkingsakkoord is brede welvaart het (bege)leidend perspectief en om dit te bereiken werken we programmatisch in een vijftal programma's intensief met elkaar samen. We spreken in deze tijd van een schaalessprong in de regio, maar tegelijkertijd is deze schaalessprong niet uniek op zichzelf. De regio heeft zich vaker geplaatst gezien voor grote kansen en uitdagingen, die voortvloeien uit een stevige economische groei. Het is uniek dat we dit in onze regio aanpakken vanuit daadkracht en een enorme samenwerkingsmentaliteit.

Intensivering opgaven

Het huidige samenwerkingsakkoord is ook in 2025-2026 leidend, het werkprogramma wat nu voorligt is een concretisering in actie en resultaat hiervan. Ons ecosysteem floreert en brengt prachtige kansen én complexe uitdagingen met zich mee voor de gehele samenleving. Om deze kansen te benutten en uitdagingen te leiden werken we programmatisch samen op vijf hoofdopgaven, te weten: economie, ruimte & wonen, mobiliteit, energietransitie en vitale groene leefomgeving. De economische groei is de katalysator van intensivering op boven- genoemde opgaven. Door middel van financiële

impulsen vanuit het Rijk en de private sector wordt de bespoediging van woningbouw of mobiliteitsoplossingen gestimuleerd, waardoor onze economie zich in de regio kan blijven ontwikkelen. Tegelijkertijd brengt dit druk op onze 'groei in balans', zoals we die vanuit het perspectief van brede welvaart stimuleren. De druk op het voorzieningenniveau neemt toe, het belang van een vitale groene leefomgeving moet geïntegreerd worden in onze ruimtelijke keuzes en er moet een antwoord komen op de netcongestie in de regio. Kortom, reden te meer om elkaar nog steviger vast te houden en schouder aan schouder richting en uitvoering te geven aan onze opgaven.

Bovenregionale samenwerking

De opgaven waar we samen voor aan de lat staan zijn groot en kennen een uitstraling buiten de grenzen van onze 21 gemeenten. Het Algemeen Bestuur heeft daarom op 3 juli 2024 het besluit genomen de mogelijkheden tot bovenregionale samenwerking te verkennen. Hierbij sturend vanuit de randvoorwaarden dat een dergelijke samenwerking moet passen binnen de doelen van het samenwerkingsakkoord en/of de Brainportagenda, niet ten koste mag gaan van bestaande afspraken en voor beide partijen wederzijdse voordelen moet hebben. De inhoud is leidend, ook voor de vorm waarin de samenwerkingsafspraken worden vastgelegd.

De wederzijdse en complementaire belangen van de MRE, Weert en Meierijstad zijn op dit moment het meest concreet en de inzet is dit vorm te geven in bilaterale samenwerkingsovereenkomsten. De verkenning met Venlo moet uitwijzen op welke onderdelen en in welke vorm bovenregionale samenwerking gewenst is, en met de Vlaamse grensregio's Antwerpse Kempen en Belgisch Limburg wordt gezamenlijk opvolging gegeven aan het verkenner rapport van de eerste helft van 2024. Tot slot wordt gezien of en in welke mate bovenregionale samenwerking met andere gemeenten opportuun is, waaronder Tilburg en Den Bosch.

Groei in balans - sociaal maatschappelijke opgave

Zoals genoemd is en blijft brede welvaart het leidend perspectief van onze samenwerking. Echter kende onze samenwerking de afgelopen jaren een zwaardere focus op de meer economisch-ruimtelijke georiënteerde opgaven. Met de verkenning van de voorzieningen en het daaropvolgende proces wordt mede vorm en inhoud gegeven aan de sociaal-maatschappelijke opgave. Ook Regiodeal V draagt bij aan sociale cohesie en kansengelijkheid in de regio. Tegelijkertijd is de roep om balans groot en zullen wij ons als samenwerkende gemeenten in blijven zetten voor de groei op alle domeinen van brede welvaart in de regio.

Focus op slagkracht van de samenwerking

Onze samenwerking zal de komende jaren meer focus leggen op de realisatie van de ambities in onze samenwerking. De uitvoering van de afspraken van onze regio op basis van ons samenwerkingsakkoord staat daarbij voorop, aangevuld met de afspraken met het Rijk en de Provincie in het kader van de Brainportdeal (2022) en Beethoven (2024). Daar hebben we onze handen met alle 21 gemeenten en ketenpartners vol aan. Na vaststelling van het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 is onderzocht op welke wijze de MRE-organisatie beter toegerust kan worden op haar primaire taak om de samenwerking van de 21 gemeenten te faciliteren en de slagkracht van de samenwerking te versterken. De noodzaak daartoe is door de aanvullende afspraken alleen maar toegenomen.

Dit heeft geleid tot een transformatie naar een programmagerichte organisatie welke nu (eind 2024) nagenoeg is afgerond. We – MRE-organisatie, 21 gemeenten en ketenpartners – zoeken daarbij naar andere vormen van samenwerken die bijdragen aan het versneld opleveren van resultaat, zoals o.a. bij de woningbouw-opgave. Door in te zetten op innovatie van onze publieke werkwijze streven we een duurzame realisatie na. Zo zetten we bij mobiliteit bijvoorbeeld niet alleen in op het realiseren en faciliteren van infrastructuur, maar focussen we ook op de gedragscomponent in ons mobiliteitsvraagstuk. De huidige tijd vraagt vertrouwen in en op elkaar in onze samenwerking. Alleen samen kunnen we stappen zetten in en voor een nog

betere regio voor onze huidige en toekomstige generaties.

Kaders

De ambities en opgaven kennen een inhoudelijke uitwerking in het Samenwerkingsakkoord 2023-2026 en de daaropvolgende werkprogramma's (2023-2024 en 2025-2026). Daarnaast zijn er versnellingsopgaven vanuit een tweetal deals met het Rijk. Deze regionale intensiverings- en versnellingsopgave is complementair met de behoefte aan bovenregionale samenwerking om op deze wijze de opgaven in onze regio goed het hoofd te kunnen bieden. Een aantal belangrijke kaders van dit werkprogramma zijn:

1. Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven 2024 & Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven 2024
2. Samenwerkingsakkoord 2023-2026
3. Rijksdeals (Brainportdeal 2022 en Convenant Beethoven 2024): versnelling en intensivering op mobiliteit, ruimte en wonen, energietransitie (netcongestie) en nieuwe opgaven op sociaal-maatschappelijke verkenning voorzieningen. Geeft daarnaast noodzaak om de bovenregionale samenwerking te verkennen en vorm te gaan geven om de versnellingsopgaven in betere banen te leiden.
4. Regiodeal (Regiodeal V); benadering brede welvaart, sociale cohesie en kansengelijkheid.
5. Besluiten Algemeen Bestuur: Begroting 2025 en bovenregionale samenwerking.

INHOUD

1 Onze samenwerking	5
2 Regionale strategie en samenwerking	8
3 Programma Ruimte en Wonen	13
4 Programma Mobiliteit	17
5 Programma Energietransitie	22
6 Programma Economie	27
7 Programma Landelijk gebied	31

1 | ONZE SAMENWERKING

5

Doorontwikkeling MRE-organisatie en onze regionale samenwerking

Als regio werken we samen in een krachtenveld met steeds complexere opgaven, een voor Nederland unieke dynamiek en een hoog tempo. In onze diverse gremia voelen colleges en gemeenteraden, de Raadstafel21, portefeuillehoudersoverleggen, ambtenaren en allerlei andere (incl. externe) stakeholders een steeds grotere behoefte om in deze ingewikkelde context het overzicht te bewaren en op de juiste manier in stelling te kunnen worden gebracht om de eigen rol en verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Dat vraagt een doorlopende aanscherping en verbetering van de manier waarop we onderling met elkaar samenwerken. We gaan als 21 gemeenten in onze MRE-samenwerking versterkt inzetten om in deze ingewikkelde context onze werkwijzen beter op elkaar af te stemmen en de basis op orde te krijgen, en gezamenlijk te zorgen voor eenduidige, tijdige en consequente informatievoorziening, processen, kennisdeling en communicatie. Dit moet enerzijds zorgen voor meer integraliteit en samenhang tussen de inhoudelijke thema's, en anderzijds de transparantie, efficiëntie en uitvoeringskracht van onze ambtelijke en bestuurlijke besluitvormingsprocessen vergroten.

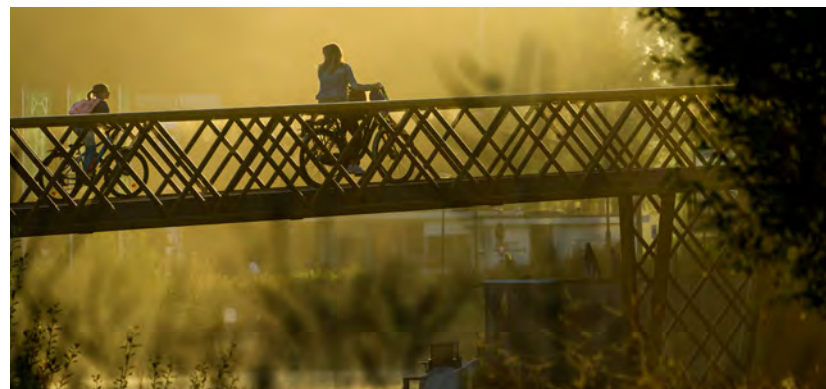
De MRE-organisatie werkt in deze context toe naar een resultaatgerichte programmagestuurde regionale samenwerking op de inhoudelijke opgaven, zoals vastgesteld in het Samenwerkingsakkoord 2023-2026. Voor de transformatie naar een op programmasturing ingerichte organisatie is in de Begroting 2024 e.v. een uitbreiding in capaciteit gerealiseerd. Deze uitbreiding is verwerkt in het Werkprogramma 2025–2026. De MRE-organisatie werkt met de 21 gemeenten continu aan het optimaliseren van het ambtelijk en bestuurlijk samenspel in ons organisatie-netwerk. Hier mag een drijvende en regisserende kracht verwacht worden van de MRE-organisatie. We werken als MRE-organisatie toe naar een stevig programmabureau, dat regie voert en sturing geeft aan de doel-realisatie binnen de afzonderlijke programma's. Dit zowel binnen het eigen programma, als op de integraliteit en samenhang tussen de programma's. Het programmabureau is in staat om nieuwe ontwikkelingen en trends te signaleren en te vertalen van strategisch vergezicht naar tactisch-operationele mogelijkheden om de groei en ontwikkeling van de regio te blijven faciliteren.

Slagkracht – resultaatsturing

Het organiseren van meer slagkracht om resultaatrealisatie te versnellen is complex. Enerzijds door de complexiteit en veelomvattendheid van de opgaven, anderzijds doordat de krapte op de arbeidsmarkt het bemoeilijkt om aan de juiste mensen te komen. Dit geldt zowel voor al onze 21 gemeenten lokaal, als voor de MRE als werkorganisatie. De vraag is dan ook of we met elkaar andere oplossingen, meer innovatief, kunnen bedenken om de resultaatrealisatie gezamenlijk effectiever en efficiënter te organiseren.

We werken hieraan op vier niveaus. Deze vier niveaus zullen rondom de maatschappelijke opgaven in synergie met elkaar moeten samenwerken, om uiteindelijk tot realisatie te komen en de beoogde versnellingen (met name op het gebied van ruimte & wonen en mobiliteit) vorm te geven én resultaat na te blijven streven in de andere programma's met brede welvaart als (bege)leidend kompas.

- 1. Het niveau van de MRE-organisatie:** doorontwikkeling programmasturing en programmaleiderschap gericht op resultaat.
- 2. Het niveau van samenspel met en tussen de 21 deelnemende gemeenten:** het samenspel met en tussen 21 gemeenten in informatie-voorziening en realisatiekracht, het belang van vertrouwen in de onderlinge samenwerking en de behoefte om de ambtelijke top meer regionaal te organiseren.
- 3. Het niveau van Brainport Development, Provincie en Rijk:** vertaling van afspraken met Rijk en Provincie over de inzet van capaciteit, of middelen, voor het organiseren van uitvoeringskracht en het inzetten van schaarse expertise en capaciteit over organisatiegrenzen heen.
- 4. Het niveau van 'anders durven doen':** innovatie van werkwijzen en processen t.b.v. versnellingsopgaven en het realiseren van een denktank voor de aanpak van maatschappelijke opgaven. Als voorbeeld hiervan ontstaat het uitvoeringsteam op het gebied van o.a. de woningbouwrealisatie, waarin een publiek-private samenwerking als buitenboordmotor voor alle 21 gemeenten een helpende hand biedt.

Ontwikkelperspectief: focus in onze regionale samenwerking

Het voorliggende werkprogramma kent een inhoudelijke concretisering van de benodigde inzet en acties waarmee onze gestelde ambities gerealiseerd worden. Daarbij kent onze samenwerking een belangrijk ontwikkelperspectief, terug te leiden naar een drietal speerpunten.

- 1. We zetten als samenwerkende regio volop in op het ambtelijk en bestuurlijk samenspel en de doorontwikkeling van het 'we' in alle opzichten.** Dit ervaren we niet enkel in het onderlinge samenspel van de regio, maar zien we ook terug in de producten die ons als regio koers geven. De MRE-organisatie heeft hierin een regisserende en faciliterende rol.
- 2. We willen als regio groeien in het integraal benaderen van onze opgaven, waarbij we oog blijven houden voor het vertragende risico van 'alles met alles' verknopen.** Onze regionale opgaven vragen integrale besluitvorming om de sprong van de regio kwalitatief te kunnen borgen.
- 3. De huidige periode kenmerkt zich door focus.** Focus op ambitie en focus op realisatie. Focus betekent ook dat we bewust keuzes durven te maken om minder prangende ontwikkelingen of ambities te pauzeren of zelfs te annuleren. We groeien als regio in deze prioritering.

Financien

Algemeen

De MRE-organisatie zet zich actief in om de financiële basis voor het werkprogramma en de regionale opgaven duurzaam te versterken. Hiervoor worden diverse financieringsstromen benut, die bijdragen aan een solide begroting en de realisatie van de gestelde ambities. Hieronder wordt per financieringsstroom een toelichting gegeven.

1. Inwonerbijdrage

Gemeenten binnen de Metropoolregio Eindhoven leveren een bijdrage op basis van het aantal inwoners. Deze inwonerbijdrage vormt een belangrijke structurele inkomstenbron en onderstreept de gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid van alle aangesloten gemeenten. De inwonerbijdrage biedt de MRE-organisatie de mogelijkheid om te blijven investeren in initiatieven en projecten die de leefbaarheid en economische kracht van de regio ten goede komen.

2. Rijksmiddelen

Een aanzienlijke bron van financiering komt direct van het Rijk, waarbij middelen worden verstrekt voor specifieke regionale opgaven. Het verkrijgen van deze middelen vereist doorgaans het naleven van richtlijnen en afspraken met het Rijk, wat de verantwoordelijkheid en de rol van de MRE-organisatie als vertegenwoordiger van de regio onderstreept.

3. Stimuleringsfonds

Het Stimuleringsfonds vormt een aanvullende bron van financiering en is bedoeld om innovatieve projecten en experimenten te ondersteunen die bijdragen aan de versterking van de regio. Gemeenten en andere regionale partners kunnen aanspraak maken op dit fonds voor initiatieven die de economische (en deels) sociale ontwikkeling van de regio bevorderen. Het Stimuleringsfonds biedt zo ruimte voor vernieuwing en experiment, met focus op impactvolle resultaten voor de lange termijn.

4. Overig: o.a. Publiek-Private Samenwerkingen

Naast de eerdergenoemde financieringsbronnen zet de MRE-organisatie zich in om additionele financiering aan te trekken via andere stromen, zoals publiek-private samenwerkingen (PPS). Door samen te werken met private partijen kan de regio profiteren van extra middelen en expertise die bijdragen aan de uitvoering van projecten. Deze samenwerkingen dragen bij aan een bredere financiële basis en vergroten de slagkracht en flexibiliteit van de regio.

MRE-organisatie als kassier

Een belangrijke ontwikkeling binnen de MRE-organisatie is de verdere professionalisering van haar rol als kassier. In deze kassiersrol beheert de MRE-organisatie financieringsstromen voor regionale projecten en zorgt zij voor een efficiënte en transparante toewijzing van middelen. Door deze rol te intensiveren, kan de MRE-organisatie haar functie als financiële spil binnen de regio versterken. Deze ontwikkeling draagt bij aan een verantwoord financieel beheer, waarin transparantie en efficiëntie centraal staan en de regio optimaal wordt ondersteund in haar ambities. Door deze verschillende financieringsstromen te combineren met een strategische kassiersrol en voortdurende onderhandelingen met het Rijk, werkt de Metropoolregio Eindhoven aan een solide financiële basis die de regio in staat stelt om haar doelstellingen te realiseren en nieuwe mogelijkheden te benutten.

WAT GAAN WE SAMEN DOEN: DE SAMENVATTING

We werken samen op vijf thema's die een onderlinge samenhang hebben met elkaar.
In onderstaand overzicht is, op hoofdlijnen, aangegeven wat de inhoudelijke ambities in de vijf programmalijnen zijn.

2 | REGIONALE STRATEGIE EN SAMENWERKING

10

Strategische hoofdpogave

De regionale strategie en samenwerking richt zich op de strategische rode draad in het ondersteunen en faciliteren van onze samenwerking. Dit doen we in de regio vanuit een sterk gedeeld eigenaarschap en een hoge mate van medeverantwoordelijkheid. We brengen en houden daarin onze gemeente(raden) en colleges van B&W in positie. Het Dagelijks Bestuur is integraal verantwoordelijk voor de regionale strategie en de integraliteit van het werkprogramma. Op het niveau van het Dagelijks Bestuur komen door inbreng en onder verantwoordelijkheid van de adviseurs (DB breed: met voorzitters poho's) de verschillende programmalijnen samen. Het Algemeen Bestuur is het hoogst besluitvormend orgaan en stuurt op de focus van de regionale samenwerking. De Raadstafel21 is een overlegplatform voor de raadsleden van onze 21 gemeenten. Zij functioneren als ambassadeur voor de regio en werken samen aan de kaderstellende en controlerende rol van de 21 gemeenteraden in de regionale samenwerking.

Versterken samenwerking, participatie en communicatie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Een sterk ambtelijk en bestuurlijk samenspel in de regio wat focus heeft op resultaatrealisatie.	De MRE-organisatie zorgt voor ontwikkeling in informatievoorziening, toegankelijk voor elke gemeente. Daarnaast zoeken we – MRE-organisatie, 21 gemeenten, andere stakeholders – naar andere (innovatieve) oplossingen om de resultaatrealisatie gezamenlijk effectiever en efficiënter te organiseren.	Strategiebepaling, coördinatie en regie	●	●
Versterken van alle gremia in de regionale samenwerking van onze 21 gemeenten door deze beter te informeren en in stelling te brengen, onderlinge werkwijzen en processen aan te scherpen, eigenaarschap te stimuleren en de basis op orde te krijgen.	■ Versterken en ondersteunen Algemeen Bestuur en poho's vanwege verbinding portefeuillehouder/college/raad. ■ Versterken en strategisch adviseren (vice-)voorzitters poho-overleggen. ■ Zorgdragen voor uniforme, tijdige en consequente agenda's en verslagen, informatievoorziening, kennisdeling en (strategische) communicatie van en naar onze bestuurlijke gremia (AB, DB, poho's, raden en RT21) en de diverse ambtelijke gremia. ■ In stelling brengen van de Raadstafel21, raden en griffies m.n. door tijdige, uniforme en consequente informatievoorziening, om de adviesrol van de RT21 richting het AB en de positie van de raden te versterken. ■ Het creëren/aanscherpen en delen van nuttige handvatten om de onderlinge samenwerking te verbeteren, zoals een bestuurs- en communicatiekalender en strategische communicatie. ■ Het organiseren en faciliteren van diverse bijeenkomsten, zoals de regioconferenties, coördinatie van de Omgevingsdagen en ondersteuning bij bijeenkomsten van de Raadstafel21; het organiseren en faciliteren van allerlei structurele overlegvormen (AB, DB, poho, RT21, overleg gemeentesecretarissen, bestuursadviseurs, etc.), en het organiseren van structurele en incidentele (digitale) sessies om ambtenaren en/of bestuurders mee te nemen op inhoud en proces van de ontwikkelingen in MRE-verband. ■ De bestuursadviseurs nemen als ambtelijk gremium, onder voorzitterschap van de MRE-organisatie, een voortrekkersrol in het doorlopende proces om de onderlinge samenwerking te optimaliseren.	Aanjagen, coördinatie, kennisdeling, organisatie, voorzitterschap, ondersteuning, advisering en uitvoering.	● ● ● ● ● ●	● ● ● ● ● ●

Versterken samenwerking, participatie en communicatie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Een goedlopende Gemeenschappelijke regeling en P&C cyclus, met kwalitatief goede P&C producten.	■ Onderhoud Gemeenschappelijke Regeling en doorlopen bijbehorend proces (actualisatie archiefbepalingen). ■ De MRE-organisatie is verantwoordelijk voor het opleveren van P&C-producten (kadernota, begroting, bestuursrapportages, jaarrekening) volgens de gemaakte afspraken.	Coördinatie en uitvoering	●	●
	■ Opstarten en doorlopen proces om te komen tot nieuw Samenwerkingsakkoord 2027-2030. ■ Opstarten en doorlopen proces om te komen tot nieuw Werkprogramma 2027-2028 (in lijn met nieuw samenwerkingsakkoord).	Regie en coördinatie	●	●
Integrale ontwikkeling van het gebied Landgoed Gulbergen waarbij een budgettair neutraal resultaat moet worden behaald.	■ Doorlopen ontwikkelproces Gulbergen tot één integraal gebiedsplan. Het proces hiervoor en de meest actuele stappen zijn terug te vinden op https://www.gulbergen.nl	Coördinatie en regie	●	●

Regionaal perspectief 2040

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Een overkoepelend langetermijn-perspectief, 'regionaal perspectief 2040' dat op strategisch niveau inzicht geeft in de verwachtingen, consequenties en aandachtspunten voor de vijf hoofdpogaven.	Het uitvoeren van ons samenwerkingsakkoord 2023-2026 heeft de hoogste prioriteit. De vijf hoofdpogaven en bestaande strategische lijnen blijven centraal staan. We gaan als regio meer sturen om, waar mogelijk versneld, te realiseren wat we hebben afgesproken. Indien nodig kan worden bijgestuurd en kunnen concrete kansen worden gepakt; zie bijvoorbeeld de herijking van het landelijk gebied en de verkenning voorzieningen, maar ook de bovenregionale samenwerking en Beethoven.	Strategiebepaling en coördinatie	●	●
Opzetten en onderhouden van nauwe samenwerking met (boven) regionale partners – waaronder provincie, Rijk, EU en nabijgelegen gemeenten/regio's – ten behoeve van toename resultaatrealisatie in onze inhoudelijke programma's.	Het versterken van de bovenregionale samenwerking conform het principebesluit van het Algemeen Bestuur (3 juli 2024) gericht op het realiseren van de hoofdpogaven langs de volgende lijnen: ■ Het maken van concrete samenwerkingsafspraken met de gemeenten Weert en Meierijstad en mogelijk Venlo en op basis daarvan een concrete uitvoeringsagenda vaststellen en uitvoeren; ■ Het verdiepen van de verkenning van de mogelijke samenwerking met de grensregio's in Vlaanderen gericht op een gezamenlijke samenwerkingsagenda; ■ Het verkennen van samenwerkingsthema's met Tilburg en mogelijke andere steden/gemeenten.	Strategiebepaling en coördinatie	●	●
	Het positioneren van de regionale belangen op (boven-)regionale strategische overlegtafels om gewenste besluitvorming, middelen en andere bijdragen vanuit het Rijk naar de regio te krijgen, en gecoördineerde inbreng regio aan de provinciale en Rijkstafel(s), waaronder het BO-Brainport en het bijbehorende coördinatieoverleg.	Agendasetting en lobby	●	●
	Het verkennen van mogelijkheden voor benutten Europese, Rijks- en provinciale regelingen voor realisatie van (onderdelen van) ons samenwerkingsakkoord.	Verkenning en lobby	●	●

Regionale aanpak brede welvaart

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Gezamenlijk beeld brede impact schaa sprong op brede welvaart voor de regio.	Het afronden van het verkennende onderzoek, samen met het Rijk, naar het huidige en gewenste voorzieningenniveau en de 'gap' daartussen. Op basis van de uitkomsten een strategie met oplossingsrichtingen bepalen. Dit vervolgens uitwerken in een uitvoeringsprogramma, waarbij het leidmotief 'brede welvaart' een concrete vertaling krijgt gericht op een groei in balans (zie ook deelprogramma regionaal perspectief 2040).	Coördinatie, projectleiderschap en strategiebepaling	●	●
	MRE-organisatie participeert in het nationaal netwerk brede welvaart en maakt actief gebruik van onderzoeken op nationaal en provinciaal niveau, waarmee de schaa sprong in de breedte van brede welvaart wordt gerealiseerd. MRE-organisatie maakt deze informatie toegankelijk voor alle 21 gemeenten en zet actief in op kennisdeling.	Netwerk, kennisuitwisseling en informatievoorziening	●	●
Afwegingskader brede welvaart voor beleidsontwikkeling op korte én lange termijn binnen de vijf opgaven.	De regio is in staat om op een integrale wijze sturing te geven aan beleidskeuzes, welke een ontwikkeling van brede welvaart voor de regio stimuleren.	Coördinatie en regie	●	●
	Een plan van aanpak op welke wijze brede welvaart inhoud kan krijgen in de regionale opgaven. Daarbij is de praktische toepassing van het perspectief brede welvaart leidend. MRE-organisatie zoekt daarbij actief samenwerking met o.a. de universiteit Tilburg vanwege hun onderzoeks-focus op publieke governance en brede welvaart.	Coördinatie, kennisuitwisseling	●	●
	Monitoring en evaluatie: MRE-organisatie geeft jaarlijks duiding (d.m.v. bestuursrapportage) aan de brede welvaartsindicatoren.	Informatievoorziening en verantwoording	●	●

3 | PROGRAMMA RUIMTE EN WONEN

Strategische hoofdpogave

De groei van de economie, moet gepaard gaan met een duurzame groei van de woningbouwmarkt, het mobiliteitssysteem, de werklocaties en overige elementen van de fysieke leefomgeving. Op de woningbouwmarkt zijn reeds tekorten en mede gezien de verwachte groei van de regio is er een noodzaak om de woningbouw te stimuleren en te versnellen. Voor onze opgaven werken wij samen met partners binnen en buiten de regio. Denk hierbij aan het Rijk, Provincie, Waterschappen, Woningbouwcorporaties en marktpartijen, maar ook met gemeenten en regio's buiten onze eigen gemeenten.

Wat willen we samen bereiken?

We werken samen vanuit één perspectief. Daarvoor hebben we in 2023, samen met de provincie en waterschappen, de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant opgesteld. Deze ontwikkelen we door, zodat deze actueel blijft. We zorgen ervoor dat deze waar nodig meer integraal wordt, om ook de groei in balans beter te kunnen faciliteren. Zo versterken we de Ontwikkelstrategie als ons gezamenlijk ruimtelijk perspectief op basis waarvan we integraal sturen. Dat betekent dus ook een nauwe connectie met alle domeinen.

Op gebied van woningbouw werken we aan een aantrekkelijke woningbouwmarkt, die past bij de woonbehoefte en deze duurzaam accommodeert. Om de huidige krapte op de woningmarkt aan te pakken, én om de groei van de regio te faciliteren, is het noodzaak om de woningbouw te versnellen. Dat doen we op basis van een herijkte woondeal met het Rijk en mede met middelen uit het convenant Beethoven.

Sturing en organisatie Programma Ruimte en wonen

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Binnen de regio is er bij bestuurders, raadsleden en ambtelijk draagvlak voor de doelen en ambities tav programma ruimte en wonen.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Organiseren bestuurlijke vakoverleggen ruimte & wonen in de regio ten behoeve van bestuurlijk draagvlak, bestuurlijke koers en de bestuurlijke aansturing. ■ Organiseren van de omgevingsdag. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen raden in de ontwikkelingen op het gebied van ruimte en wonen. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen ambtelijke organisaties in de ontwikkelingen op het gebied van ruimte en wonen.	Agendasetting, coördinatie en uitvoering	●	●
Heldere en efficiënte governance.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Voeren secretariaat BAG Verstedelijking, Stuurgroep Woondeal en Organisatie Omgevingsdag. ■ Annoteren regionale bestuurlijke afvaardiging in bestuurlijke gremia BAG Verstedelijking, BO Verstedelijking en Mobiliteit, Stuurgroep Woondeal, Stuurgroep Novex Stedelijk Brabant, BO Brainport, Omgevingsdag, BO Leefomgeving/BO MIRT en andere bestuurlijke overleggen met afvaardiging vanuit de MRE.	Agendasetting, annotatie en coördinatie	●	●
Goed functionerend programmabureau ruimte en wonen.	■ Conform de Samenwerkingsovereenkomst de inzet, werkwijze en takenpakket van het programmabureau ruimte en wonen.	Uitvoeren	●	●

Regievoering en strategische sturing regionale woningbouw

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Een aantrekkelijke en toekomstbestendige woningbouwmarkt, passend bij de regionale woonbehoefte.	■ Woningbouwregie voeren op basis van gemonitorde data en hiermee sturen op kwaliteit en kwantiteit.	Programmasturing en -regie, regionale coördinatie, schakelfunctie tussen regio, provincie en Rijk	●	●
	■ In de regio zetten we in op het combineren van realisatie nieuwbouw en herstructurering en transformatie van de bestaande voorraad.	Programmasturing en regie, faciliteren netwerk overheid en markt	●	●
	■ MRE-organisatie stuurt op thematieken zoals woonzorg, doelgroepenhuisvesting, duurzaamheid, procesoptimalisatie en voert regie op het woningbehoefteonderzoek.	Programmasturing, sturing op deelprojecten	●	●
	■ Afsprakenkaders afstemmen en voortgang rapporteren tov de Realisatie en uitvoering van de regionale woondeal en addendum.	Kennisdeling en netwerkfunctie Programmasturing, regionale coördinatie en sturing projectteam	●	●
Het versnellen van de woningbouwproductie	■ Versnellen van nieuwbouw passend bij de Ontwikkelstrategie ZOB en de (herijkte) Woondeal.	Agendasetting en coördinatie Coördinatie en strategiebepaling	●	●
	■ Oplossingsgericht samenwerken voor versnelde resultaatrealisatie, o.a. in de vorm van een adviserend versnellingsteam.	Coördinatie, sturing uitvoeringsteams en advisering	●	●
	■ Opzet en uitvoering van een financiële regeling onder convenant Beethoven om de woningbouw te versnellen.	Coördinatie en uitvoering	●	●
	■ De MRE-organisatie werkt toe, vanuit opdracht Beethovendeal, naar oplossingsgerichte Publiek-Private Samenwerkingen (PPS) die de versnelling woningbouw mede realiseren en de gemeenten helpt in hun woningbouwopgave.	Coördinatie, regie en uitvoering	●	●

Regionale Ontwikkelstrategie 2030-2040

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Doorontwikkelen van de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant en benutten als een integraal ruimtelijk sturings-instrument voor de regio.	■ Ontwikkeling van een instrument of afwegingskader, op basis van de ontwikkelstrategie, dat voor lokale en regionale ontwikkelingen toepasbaar is als hulpmiddel bij het maken van integrale keuzes.	Coördinatie, sturing en strategiebepaling	●	●
	■ Verrijken en actualiseren van de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant.	Strategiebepaling en regie	●	●
	■ Uitvoeren van de afspraken uit de ontwikkelstrategie.	Programmasturing en regie	●	●
	■ Het borgen van de samenhang tussen de ontwikkelstrategie en andere ruimtelijke opgaven die vanuit de andere beleidsthema's spelen op regionale schaal, waarbij het perspectief van brede welvaart het richtinggevende kompas is.	Coördinatie	●	●
	■ De MRE-organisatie vervult een actieve rol in beleidsontwikkeling, lobby of anderszins, voor wat betreft de ruimtelijke belangen van de regio met partners buiten de regio (zoals Rijk en Provincie).	Coördinatie en lobby	●	●
	■ Ruimtelijke afstemming binnen de regio van ruimtelijke ontwikkelingen met een bovenlokale impact.	Coördinatie en advisering	●	●
	■ Inbreng van ruimtelijke belangen van de regio bij de MIRT-actualisatie en vervolg hierop.	Coördinatie, regie en advisering	●	●

4 | PROGRAMMA MOBILITEIT

Strategische hoofdpogave

We geven een impuls aan de mobiliteitstransitie van de regio, met als doelen:

1. Het behouden en versterken van de economische kracht van de Brainportregio;
2. Het verbeteren van de brede welvaart in de regio.

De impuls is gericht op een mobiliteitstransitie. Opschaling van het bestaande systeem kan de mobiliteitsgroei niet opvangen. In meerdere opzichten zijn de grenzen bereikt van wat ruimtelijk, financieel en wat betreft wet- en regelgeving mogelijk is.

We realiseren een mobiliteitssysteem voor de hele regio, dat de economische groei van de regio mogelijk maakt én dat de regio beter bereikbaar maakt voor iedereen, de negatieve voetafdruk van mobiliteit beperkt, veiliger is en bijdraagt aan een betere leefomgeving en de gezondheid van de inwoners en de bezoekers van de regio.

Wat willen we samen bereiken?

We bevinden ons in een mobiliteitstransitie naar een nieuw, samenhangend mobiliteitssysteem voor de hele regio. We werken mee aan de realisatie van dat mobiliteitssysteem:

- dat heel de regio onderling én met de omgeving verbindt, ook in deze transitiefase;
- dat zorgt voor mobiliteit voor iedereen én bijdraagt aan een betere leefomgeving, gezondheid, veiligheid en klimaatdoelstellingen;
- dat de economische ontwikkeling van de Brainportregio mogelijk maakt;
- dat de woningbouw- en verstedelijkingsambities mogelijk maakt;
- dat, ondanks de verschillen in de regio, toch soepel als één samenhangend systeem functioneert;
- waar we gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen en dat we samen realiseren.

Sturing en organisatie Programma Mobiliteit

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Binnen de regio is er bij bestuurders, raadsleden en ambtelijk draagvlak voor de doelen en ambities t.a.v. de mobiliteitstransitie.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Organiseren bestuurlijke vakoverleggen mobiliteit in de regio ten behoeve van bestuurlijk draagvlak, bestuurlijke koers en bestuurlijke aansturing van de mobiliteitsopgave. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen raden in de ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen ambtelijke organisaties in de ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit ■ Opstellen en uitvoeren communicatieplan.	Agendasetting, coördinatie en uitvoering	●	●
Heldere en efficiënte governance.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Voeren secretariaat BO Verstedelijking en Mobiliteit en/of BAG Mobiliteit. ■ Annoteren regionale bestuurlijke afvaardiging in bestuurlijke gremia BAG Mobiliteit, BO Verstedelijking en Mobiliteit, Smartwayz en BO Leefomgeving en/of BO MIRT.	Agendasetting, annotatie en coördinatie	●	●
Goed functionerend programmabureau mobiliteit.	■ Conform de Samenwerkingsovereenkomst regionale mobiliteit (2024) completeren inrichting programmabureau mobiliteit MRE. ■ Evalueren inzet, werkwijze en takenpakket programmabureau.	Uitvoeren	●	●

Regionale Strategie Mobiliteit

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Inhoudelijke koers Regionale Mobiliteitsvisie actueel houden en kansen benutten t.b.v. realisatie ambities.	■ Monitoren nieuwe ontwikkelingen, in beeld brengen kansen hiervan voor de Brainportregio en vertalen naar impact op Regionale Mobiliteitsvisie en op te stellen MMMP.	Coördinatie en strategiebepaling	●	●
	■ Identificeren kansen bij provincie en Rijk (MIRT) voor financiering om de ambities uit de Regionale Mobiliteitsvisie en op te stellen MMMP gerealiseerd te krijgen.	Lobby	●	●
	■ Uitwerken strategische beleidskaders die bijdragen aan de ambitie van de regio voor Fiets en OV/deelmobiliteit.	Coördinatie en strategiebepaling		●
Agenderen van de regionale strategische opgaven op de MIRT-tafel met het Rijk, zodat we de intraregionale en (inter)nationale bereikbaarheid van de regio kunnen blijven verbeteren.	■ Actualisatie MIRT-Onderzoek Brainport opstellen en vervolgspraken maken.	Uitvoeren en strategiebepaling	●	
Agenderen van de regionale strategische opgaven bij de provincie en omliggende regio's, zodat we de intraregionale en (inter)nationale bereikbaarheid van de regio kunnen blijven verbeteren.	■ Meewerken aan de nieuwe ov-concessie die in 2027 in zal gaan.	Coördinatie en strategiebepaling		●

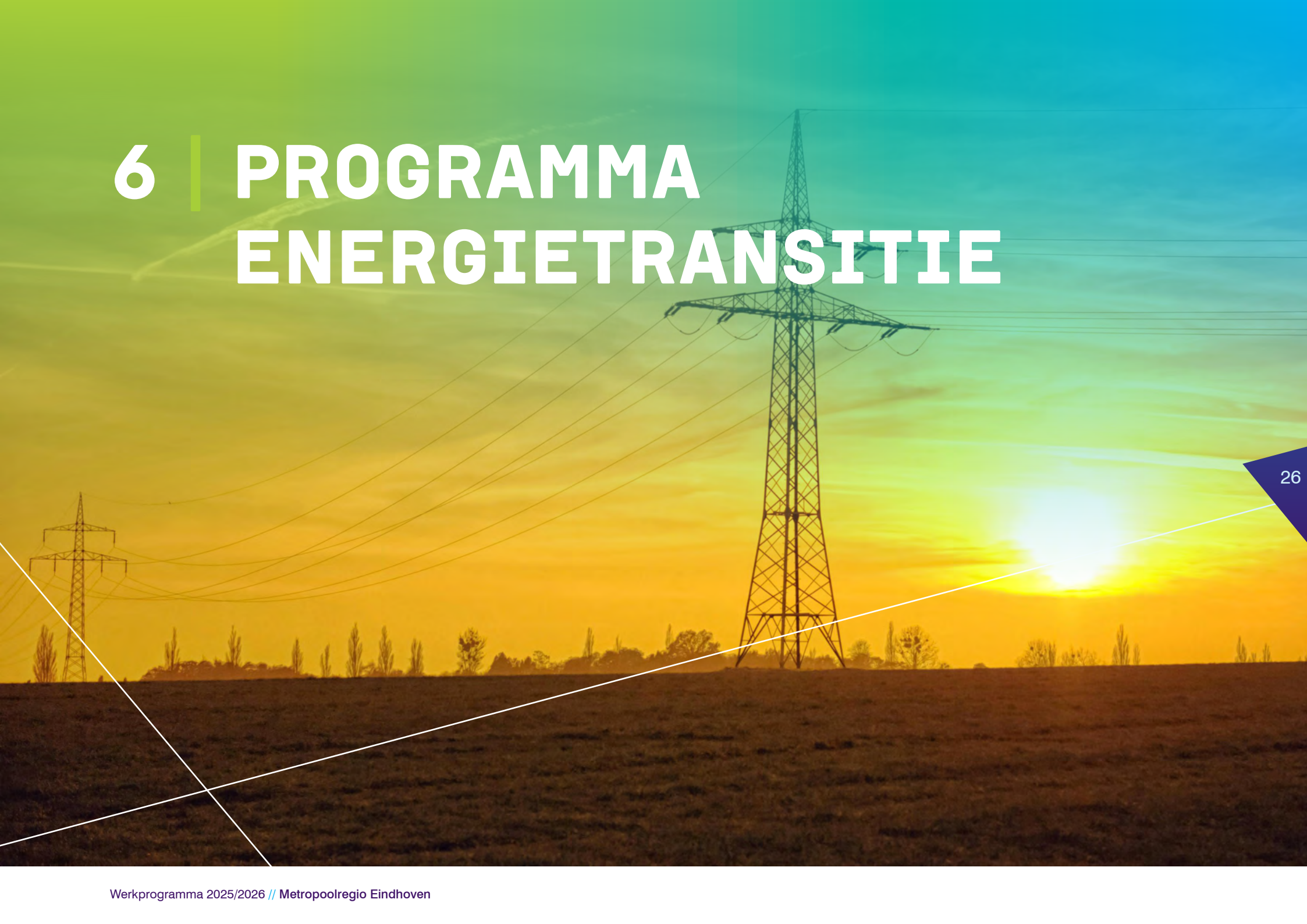
Programmeren Regionale Mobiliteit

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
De regio heeft een Meerjarig Multimodaal Mobiliteitsprogramma 2040 (MMMP) met regionale mobiliteitsmaatregelen.	- Opstellen en vaststellen van het MMMP 2040 samen met de provincie - Opstellen afspraken tav met name verkeersveiligheid, verkeersmanagement met 21 gemeenten, waterschappen Aa en Maas en De Dommel en provincie in het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) voor 2026 en 2027. - Vanuit het MMMP opstellen jaarplan mobiliteit MRE.	Coördinatie, uitvoeren en programmering	●	
Intensiveren samenwerking met omliggende regio's.	Uitvoeren programma's met omliggende regio's (Meierijstad en Weert/Venlo).	Coördinatie en programmering	●	●
	Verkennen opstellen programma's met nader te bepalen regio's, zoals Stedelijk regio Tilburg-Breda en Vlaanderen.	Coördinatie en programmering	●	●

Coördinatie uitvoering - Korte Termijn Aanpakken

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE	2025	2026
Schonere, gezondere en veiligere mobiliteit in de regio, door het realiseren van programma's en projecten die opgenomen zijn in het MMMP.	Aansturen, coördineren, beheren en verantwoorden van de korte termijn programma's Bereikbaarheidsakkoord, Korte Termijn Maatregelen uit de Brainportdeal (KTM1), Korte Termijn Maatregelen uit de Beethovendeal (KTM2) door de MRE-organisatie. Specifiek aandacht voor besluit tav Regionale Mobiliteitshubs, over ontwikkel-model tav realisatie, exploitatie en beheer.	Programmamanagement	●	●
	MRE-organisatie stuurt uitvoeringsorganisatie Brainport Bereikbaar aan.	Aansturing	●	●
	De MRE-organisatie werkt toe, vanuit opdracht Beethovendeal, naar oplossingsgerichte Publiek-Private Samenwerkingen (PPS) die de versnelling op mobiliteit mede realiseren en de gemeenten helpt in hun opgave.	Coördinatie, regie en uitvoering	●	●

6 | PROGRAMMA ENERGIETRANSITIE

26

Strategische hoofdpogave

Onze regio wil **uiterlijk in 2050 klimaatneutraal** zijn en als tussenstap in 2030 minimaal 55% minder CO₂ uitstoten dan in 1990. Daarbij moeten onze inwoners en bedrijven kunnen **vertrouwen op een toekomstbestendig en betrouwbaar energiesysteem**.

Wat willen we samen bereiken?

De energietransitie is een brede opgave in de regio en moet in samenhang gezien worden met de schaa sprong. De energie-infrastructuur is steeds meer een beperkende factor voor de ruimtelijke ontwikkelingen van de regio én voor de verduurzamingsopgave. Het is daarom essentieel om te werken aan een robuust en betrouwbaar energiesysteem, zoals ook benoemd in het Beethoven-convenant. Dit vraagt op de korte en lange termijn om afstemming en afspraken tussen overheden, netwerkbedrijven en bedrijven in de regio. Anderzijds zetten we volop in op energiebesparing, de realisatie van zonnenvelden en windparken en een slimme inzet en verdeling van warmtebronnen in onze regio. Hierover hebben we met elkaar afspraken vastgelegd in onze Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. Deze is eind 2021 in alle raden en de besturen van provincie en de beide waterschappen vastgesteld. In het Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma RES 2025-2027, een uitwerking van de RES 1.0, zijn de acties terug te vinden die we gezamenlijk oppakken. Deze acties uit het Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma RES komen terug in onderstaande overzichten.

Sturing en organisatie Programma Energietransitie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Draagvlak bij bestuurders, raadsleden en ambtenaren draagvlak voor de ambities en doelen in het programma energietransitie.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Organiseren bestuurlijke vakoverleggen energietransitie in de regio ten behoeve van bestuurlijk draagvlak, bestuurlijke koers en bestuurlijke aansturing van de energieopgave. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen raden in de ontwikkelingen op het gebied van energietransitie ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen ambtelijke organisaties in de ontwikkelingen op het gebied van energietransitie ■ Opstellen en uitvoeren communicatieplan ■ Voorbereiding RES 2.0 ■ Inzet communicatie om te zorgen voor draagvlak en kennisdeling: - Organisatie bijeenkomsten, workshops en trainingen, in samenwerking met onze partners zoals Provincie en Enexis. - Nieuwsbrieven (voor ambtenaren en stakeholders) - Kennisdeling via website en Teams-omgeving	Agendasetting en coördinatie	● ●	● ●
Regionale belangen op het terrein en van energietransitie behartigd bij Rijk, provincie en netbeheerders.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor:</i> ■ Deelname aan Brabantbreed Bestuurlijk Overleg Energie (BBOE), met Provincie, waterschappen, netbeheerders en de andere 3 Brabantse regio's, en het ambtelijk vooroverleg ■ Deelname aan nationaal bestuurlijk RES-Beraad	Agendasetting en lobby	●	●
Inzicht in voortgang op de afgesproken ambities in de RES 1.0.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor:</i> ■ Monitoring voortgang op ambities uit de RES 1.0, op basis van een online dashboard ■ Opstellen en uiterlijk 1 juli 2025 opleveren 'Voortgangsrapportage RES' aan het Rijk op basis van ons online dashboard. De resultaten van de monitor zijn afgestemd met externe partijen, zoals de RES Adviesgroep ■ Opstellen en in het voorjaar van 2026 opleveren van een 'Voortgangsrapportage RES light' ten behoeve van de eigen bestuurders en raadsleden, op basis van ons online dashboard	Monitoring	● ●	● ●

Sturing en organisatie Programma Energietransitie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Meer bekendheid over innovatieve pilots op het gebied van energietransitie in de regio.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor:</i> ■ Delen van innovaties via nieuwsbrieven en bijeenkomsten (i.s.m. Brainport Development). ■ Onder de aandacht brengen van het MRE Stimuleringsfonds.	Communicatie		●
Aanpak krapte op de arbeidsmarkt in de energietransitie (hierover meedenken).	■ Input leveren/meedenken bij de Human Capital Agenda van de arbeidsmarktregio's in samenwerking met Brainport Development.	Verbinding, kennisdeling	●	

Energiesysteem

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Zorgen voor samenhang van regionale (ruimtelijke/economische) ontwikkelingen met het (toekomstige) energiesysteem.	■ De ontwikkeling van een regionale strategie en afspraken over de inzet van alternatieve energiedragers voor woningbouw, (proces) industrie en de glastuinbouw: - collectieve warmtebronnen - waterstof - groen gas - grootschalige batterij(opslag).	Ontwikkeling strategie	●	●
	■ Als eerste stap naar een integrale (ruimtelijke) programmering voor de regio meenemen van de energieopgave in de actualisatie van het MIRT-onderzoek 'Verstedelijking en mobiliteit Brainport 2040'. De MRE-organisatie en gemeente Eindhoven trekken hierbij gezamenlijk op. Hierbij besteden we ook nadrukkelijk aandacht aan een toekomstbeeld voor de energie-infrastructuur voor na 2035.	Ontwikkeling strategie en aanjager	●	●
Versnelling van de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in de regio.	■ Afstemmen MRE-organisatie met partners over oplossingen voor de netcongestie op korte en langere termijn. Er wordt intensief samengewerkt met de netbeheerders TenneT (hoogspanningsnet) en Enexis (midden- en laagspanningsnet). ■ Vervullen voortrekkersrol MRE-organisatie met als doel het versnellen van de uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk in de regio. Per netvlak (hoog-, midden- of laagspanning) vraagt dit een andere inzet: - Hoogspanningsnet: afstemming met netbeheerders, Provincie en gemeenten voor versnelde aanleg en lobby om regionale belangen te borgen. Vasthouden aan prioriteit voor onze regio in het landelijke Meerjarenprogramma Infrastructuur en Energie en Klimaat (MIEK). - Midden- en laagspanning: regisseursrol bij afstemming tussen gemeenten en netbeheerders en het maken van afspraken over standaard processen en producten om ruimtelijke doorlooptijd van procedures te verkorten. Hierover hebben we afspraken gemaakt met Enexis in het Uitvoeringsprogramma Toekomstbestendig Elektriciteitsnetwerk Brainport (UTEb).	Coördinatie, regie en lobby	●	●

Energiesysteem

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Meer inzet en opschaling van slimme oplossingen om het elektriciteitsnetwerk efficiënter te benutten.	■ MRE-organisatie zorgt samen met Brainport Development voor informatie-uitwisseling tussen bedrijven, gemeenten en andere partijen over pilots en subsidiemogelijkheden.	Informatie-uitwisseling	●	●
	■ Onderhouden en benutten netwerk met provincie, Rijk en Europa om bijvoorbeeld aan te kunnen sluiten bij landelijke of Europese projecten.	Aanjager en informatie-uitwisseling	●	●
	■ Gemeenten hebben rol om als 'launching customer' op te treden bij de uitrol van nieuwe technieken en werkwijzen, zoals op het gebied van de opwek van zon- en windenergie of batterijsystemen.	Informatie-uitwisseling en ondersteuning eigenaarschap	●	●

Grootschalige opwek energie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE	2025	2026
Realisatie zonne- en windparken, conform de afgesproken ambitie in de RES 1.0 (2 TWh) in 2030 Realisatie zon op bedrijfsdaken en 'restruimtes' als taluds, op parkeergarages of bij vliegvelden.	■ Organisatie bestuurlijk gesprek over de voortgang, signaleren knelpunten. Afstemming met betrokken partners zoals Defensie, Rijkswaterstaat en waterschappen.	Programma-management, kennisdeling	●	●
	■ Monitoring voortgang zonne- en windparken, in het online 'dashboard RES MRE'.	Monitoring	●	●
	■ Kennissessies over o.a. participatie en lokaal eigendom, natuurinclusief ontwikkelen en het stimuleren van maatregelen als zon-op-dak en zon-boven-parkeren ■ Kennisdeling over onderwerpen als de organisatie van een publiek ontwikkelbedrijf.	Kennisdeling, organisatie	●	●
Alle gemeenten hebben beleid op het gebied van lokaal eigendom bij grootschalige wind- en zonprojecten.	■ Monitoring in hoeverre gemeenten 'lokaal eigendom' meenemen bij zonne- en windparken.	Monitoring	●	●
	■ Kennisdeling over goede voorbeelden.	Kennisdeling, organisatie	●	●

Gebouwde omgeving / besparing

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Reductie van de CO2-uitstoot door besparing op en verduurzaming van energieverbruik door bewoners, bedrijven en gemeenten en deze doelgroepen (versneld) in beweging te krijgen.	■ Uitvoeren acties uit regionaal professionaliseringsprogramma lokale energiecoöperaties (aanvullend op samenwerkingsafspraken gemeenten).	Coördinatie	●	●
	■ Oppakken kansrijke samenwerkingsactiviteiten gemeenten met woningcorporaties, zoals bij het uitvoeren van ecologisch onderzoek bij verduurzaming van woningen.	Coördinatie	●	●
	■ Delen van kennis over de aanpak van woningisolatie en energiearmoede.	Agendasetting, lobby en kennisdeling	●	●
	■ Lobby en afstemming met provincie en Rijk om te komen tot een praktische werkwijze voor de aanpak van woningisolatie.		●	●
	■ Inzet van 'aanjagers' op bedrijventerreinen om te komen tot verduurzamingsacties (vanuit landelijke subsidie project verduurzaming bedrijventerreinen).	Coördinatie	●	●
	■ Delen van kennis bij de verduurzaming van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.	Agendasetting en kennisdeling	●	●
	■ De MRE-organisatie zorgt voor verbinding en monitoring bij projecten die door gemeenten in coalitieverband worden uitgevoerd, zoals 'De Groene Zone Isoleren', De Groene Zone Zonnepanelen' en 'RES On Tour'.	Verbinding, kennisdeling	●	●
	■ Kennissessies over onderwerpen als het Energieloket en verduurzaming openbare verlichting.	Kennisdeling, organisatie	●	●

Warmte

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Alle 21 gemeenten hebben een warmteprogramma opgesteld om zowel lokaal als regionaal (en bovenregionaal) optimaal bij te dragen aan de warmtetransitie.	■ Ontsluiting van informatie over de warmtevraag, -bronnen en infrastructuur via de 'Regionale Structuur Warmte (RSW) Online'. ■ Beheer en onderhoud afwegingskader warmte, als hulpmiddel om te bepalen hoe warmtebronnen het beste kunnen worden ingezet.	Coördinatie, beheer, kennisuitwisseling	●	●
	■ Inzicht bieden in de systeemeffecten van keuzes voor een bepaalde warmtevoorziening op het totale (regionale) energiesysteem.	Inzicht, kennisdeling	●	●
	■ Verbinden en faciliteren van projecten die in coalitieverband worden uitgevoerd, zoals een 'community of practice' kleine warmtenetten, de coalitie groen gas en de coalitie geothermie.	Verbinding, kennisdeling	●	●
	■ Onderzoek en ondersteuning van (innovatieve) pilots (vanuit budget Nationaal Programma Lokale Warmte).	Verbinding, kennisdeling	●	●
	■ Kennissessies over onderwerpen als wet- en regelgeving en de oprichting van een warmtebedrijf.	Kennisdeling, organisatie	●	●

7 | PROGRAMMA ECONOMIE

Strategische hoofdpogave

Onze schaalsprong wordt veroorzaakt door een exponentiële groei van de hightech maakindustrie, die onze regio zo kenmerkt. Een gezonde, veerkrachtige regionale economie is een belangrijke voorwaarde voor het versterken van deze brede welvaart. We staan nu voor de uitdaging om enerzijds die economische doorontwikkeling te faciliteren en ervoor te zorgen dat het brede vestigingsklimaat van onze regio nog sterker wordt. Anderzijds is het een gemeenschappelijke opgave om ervoor te zorgen dat alle inwoners van deze sterke regionale economie kunnen profiteren en de mogelijkheid hebben om te participeren. Hiervoor is een goede verbinding tussen lokale, sub-regionale, regionale en zelfs nationale ambities en opgaven een vereiste. Dit betekent meer dan alleen het samenvoegen van ambities en agenda's. Het vereist vooral ook versnelling op alle facetten van de regionale ontwikkeling.

Wat willen we samen bereiken?

We streven in de regio naar een goede balans tussen wat nodig is om de mainportstatus verder door te ontwikkelen en dat wat lokaal en sub-regionaal gewenst is vanuit een duurzame, gezonde en inclusieve samenleving. We faciliteren een stevige basis voor brede welvaart in onze regio. Binnen de Triple Helix-samenwerking geven wij vanuit de overheid vorm aan de doorontwikkeling van de ruimtelijke schaalsprong, als onderdeel van de (regionale) Brainportagenda en de Strategische Agenda Brainport de agenda waarlangs de dialoog wordt gevoerd met het Rijk over de doorontwikkeling van de mainportstatus.

Een eerste onderdeel daarvan is de ruimtelijke impact van de economische ontwikkelingen rondom bedrijventerreinen. Nieuwe bedrijventerreinen zijn nodig voor de economische ontwikkeling en om de ruimte op de beste plekken te benutten voor de functies die daar het beste passen. In de vastgestelde 'Regionale visie werklocaties' zal daarnaast ook aandacht zijn voor het toekomstbestendig (intensivering-/verdichtingsmogelijkheden) maken van de bestaande bedrijventerreinen om de regionale groei op te kunnen vangen.

Een tweede onderdeel is dat we kijken naar de versterking van het voorzieningenniveau in de Metropoolregio. Zo wordt met de uitvoering van de Regiodeal 'Thuis in Brainport' geïnvesteerd in een aantal belangrijke voorzieningen met regionale impact. Ook zetten we in op het regionaal mee groeien van de (basis, regionale en top)voorzieningen in onze regio. Dit alles komt ook samen in een goede ruimtelijke afweging in nauwe samenhang met het thema Ruimte en Wonen.

Tot slot werken we met ons regionaal Stimuleringsfonds aan het versterken van het innovatieve ecosysteem en ketenwerking in het bedrijfsleven door de ontwikkeling van projecten en financiering.

Sturing en organisatie Programma Economie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Binnen de regio is er bij bestuurders, raadsleden en ambtelijk draagvlak voor de doelen en ambities tav de economische opgave.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Organiseren bestuurlijke vakoverleggen economie in de regio ten behoeve van bestuurlijk draagvlak, bestuurlijke koers en bestuurlijke aansturing van de economische opgave. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen raden in de ontwikkelingen op het gebied van economie. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen ambtelijke organisaties in de ontwikkelingen op het gebied van economie. ■ Opstellen en uitvoeren communicatieplan.	Agendasetting, coördinatie en uitvoering	●	●
Heldere en efficiënte governance.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Annoteren regionale bestuurlijke afvaardiging in bestuurlijke gremia, BO Brainport, AvA Brainport Development en Ontwikkeldag.	Agendasetting, annotatie en coördinatie	●	●
Goed functionerend programmabureau economie.	■ Completeren inrichting programmabureau economie MRE. ■ Evalueren inzet, werkwijze en takenpakket programmabureau.	Uitvoeren	●	

Doorontwikkeling Mainport vanuit Brainportagenda/Strategische Agenda Brainport

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Doorontwikkeling vanuit de strategische agenda Brainport (3 pijlers internationale waardeketens, talent en wonen en bereikbaarheid), door samenhang en verbinding te creëren tussen de lokale en subregionale economische agenda's.	■ Organiseren van de overheidsinbreng in de triple helixsamenwerking Brainport door MRE-organisatie via: - poho Economie; - de vertegenwoordiging van het Dagelijks Bestuur in het Algemeen Bestuur van de Stichting Brainport; - De voorzitter van het poho Economie in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van Brainport Development.	Regie en agendasetting	●	●
	■ Versterken van de samenwerking tussen de 21 gemeenten door de lokaal economische agenda's te verbinden aan de (regionale) Brainportagenda en de Strategische Agenda Brainport, waarlangs de dialoog met het Rijk wordt gevoerd over de doorontwikkeling van de mainportstatus. Hiervoor organiseert de MRE-organisatie een aanpak met o.a. werksessies op ambtelijk en strategisch niveau.	Coördinatie en regie	●	●
	■ Coördinatie uitvoering meerjarenfinanciering Brainport Development, op basis van afspraken nieuwe meerjarenfinanciering 2025-2032.	Coördinatie en uitvoering	●	●

Versterken vestigingsklimaat

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Een toekomstbestendig scenario voor ontwikkeling van bedrijventerreinen die passen bij de behoefte van de regio, door een goede regionale afstemming tussen subregio's en in samenwerking met provincie.	■ De uitgangspunten van uit de visie Werklocaties in samenhang/afstemming brengen met de regionale Ontwikkelstrategie.	Coördinatie en regie	●	●
	■ Het organiseren van het regionale samenwerkingsproces om te komen tot een adaptieve programmering van nieuwe werklocaties zoals door 21 gemeenten vastgesteld in de Uitvoeringsstrategie.	Coördinatie, lobby en uitvoering	●	●
	■ Samen met gemeenten uitvoering geven aan de acties uit de Uitvoeringsagenda, zoals monitoring ontwikkelingen, afstemmen kwaliteitscriteria voor zowel nieuwe als bestaande werklocaties etc.	Coördinatie en uitvoering	●	●
Stimuleringsfonds: Innovatieve projecten tot uitvoering brengen die ons innovatieve ecosysteem versterken en/of een bijdrage leveren aan onze regionale opgaven.	■ Uitvoering geven aan de tenders Stimuleringsfonds, zoals geformuleerd in de Beleidsregel Stimuleringsfonds. ■ Opzetten van en uitvoering geven aan marketing en communicatieplan tbv opnieuw positioneren Stimuleringsfonds. ■ Monitoring lopende projecten en meten projectresultaten.	Coördinatie en uitvoering	●	●
Een voorzieningenstructuur in de regio, passend bij de schaa sprong .	■ Het coördineren van de uitvoering van de Regiodeal 'Thuis in Brainport', waaronder afstemming met en verantwoording aan het Rijk.	Coördinatie en uitvoering	●	●
	■ Het organiseren van een regionaal proces met de gemeenten waarin alle ontwikkelingen rondom (basis, regionale en top)-voorzieningen in samenhang worden gebracht. ■ Uitvoering van de in het convenant Beethoven afgesproken verkenning 'sociaal-maatschappelijke opgaven' en organiseren van lobby en inrichten van een proces om tot realisatie en bekostiging ervan te komen met gebruikmaking van o.a. 'instrumentarium, systematiek en de mogelijkheden van het Gemeentefonds'.	Lobby, coördinatie en uitvoering	●	●
Nieuwe economische dragers in het landelijk gebied.	■ Samen met de opgave Vitaal landelijk gebied een strategische verkenning van de opdracht uitvoeren. ■ Op basis van de strategische verkenning vervolgproces coördineren en uitvoeren.	Coördinatie en uitvoering	●	●

8 | PROGRAMMA LANDELIJK GEBIED

39

Strategische hoofdpogave

Het landelijke gebied staat voor complexe uitdagingen op het gebied van klimaat, milieu, biodiversiteit, water en bodem. Deze vragen om een nieuwe kijk en aanpak, met als doel een groene, toekomstbestendige leefomgeving en een veerkrachtige agrarische sector. Dit vraagt enerzijds de regio te benaderen als één daily urban system: met een integrale brede welvaartsblik vanuit alle programma's en een langjarige vaste koers en gemeenschappelijke kaders.

We werken langs drie lijnen:

1. Groene gebiedsontwikkeling en verbindingen

- Versnellen van groene projecten en versterken van groenblauwe verbindingen tot in de woonomgeving.

2. Vitale agrarische sector

- Behouden van grondgebonden agrarische bedrijven die onderdeel zijn van groenblauwe structuren, als hoeder van het landschap en versterker van regionale voedselketens.
- Onderstrepen van regionale productie en afzet van voedsel én grondstoffen, wat de license to produce onderstreept.

3. Waarde van groen

- Verankeren van de maatschappelijke waarde van groen in ruimtelijke ontwikkelingen en investeringen, door het borgen van een waarderingssystematiek als integraal onderdeel in de uitwerking van de Regionale Ontwikkelstrategie (zie ook Programma Ruimte en Wonen).
- Door de maatschappelijke baten van groen te vertalen in monetaire en/of publieke waarde en deze te integreren in investeringen in rood.

Wat willen we samen bereiken?

- Versnelling op gebiedsontwikkelingen die bijdragen aan een vitale, groene leefomgeving
- Robuuste groenblauwe verbindingen vanuit natuurgebieden en robuuste landschappen tot aan de voordeur
- Duurzaam evenwicht tussen natuur en bouw: 'Groen groeit mee met rood'
- Gewaardeerde agrarische sector in balans met de fysieke leefomgeving die als hoeder van het landschap de license to produce verdient
- Grondverbonden vitale agrarische sector die in toenemende mate bijdraagt aan regionale ketens van eiwitproductie en teelt van gewassen die in de regio de eindbestemming hebben

We willen hierbij via kennisdeling en samenwerken in sterke netwerken zorgen dat gemeenten hierin goed hun rol kunnen pakken.

Sturing en organisatie Programma Landelijk gebied

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Binnen de regio is er bij bestuurders, raadsleden en ambtelijk draagvlak voor de doelen en ambities t.a.v. het landelijk gebied.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Organiseren bestuurlijke vakoverleggen landelijk gebied in de regio ten behoeve van bestuurlijk draagvlak, bestuurlijke koers en bestuurlijke aansturing van de mobiliteitsopgave. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen raden in de ontwikkelingen op het gebied van landelijk gebied. ■ Organiseren bijeenkomsten en meenemen ambtelijke organisaties in de ontwikkelingen op het gebied van landelijk gebied. ■ Opstellen en uitvoeren communicatieplan.	Agendasetting, coördinatie en uitvoering	●	●
Heldere en efficiënte governance.	<i>De MRE-organisatie is hierin verantwoordelijk voor het:</i> ■ Annoteren regionale bestuurlijke afvaardiging in bestuurlijke gremia Novex de Peel.	Agendasetting, annotatie en coördinatie	●	●
Goed functionerend programmabureau landelijk gebied.	■ Conform de ingezette herijking Landelijk gebied de inrichting van het programma verder uitrollen. ■ Evalueren inzet, werkwijze en takenpakket programmabureau.	Uitvoeren	●	

Toekomstbestendig Landelijk gebied

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Economisch, ecologisch en maatschappelijk vitaal landelijk gebied dat draagkrachtig en volhoudbaar is en daarmee een essentiële drager is onder de geïntensiverde schaa sprong, door: 1. Een sluitend netwerk van natuurgebieden, landschappen, parken en groen tot aan de voordeur; een groenblauwe structuur als basis voor een gezonde leefomgeving; 2. Vitale landbouwsector die in balans is met de fysieke leefomgeving	■ Doorontwikkelen van het thema Vitaal Landelijk Gebied naar een resultaatgestuurd programma Vitale Groene Leefomgeving.	Strategievorming en programmamanagement; agendasetting, aanjager	●	
	■ In kaart brengen waar MRE-organisatie een rol moet pakken om grootschalige gebiedsontwikkelingen en de verbinding met en het sluiten van groenblauwe structuren op bovenlokaal niveau te versterken en versnellen, zoals de GGA's, Regionale Uitvoerings- en Investeringsagenda NOVEX De Peel en Van Gogh Nationaal Park. Dit leidt tot een voorstel voor een selectie aan projecten/ontwikkelen om te ondersteunen.	Programmamanagement en coördinatie	●	
	■ Inbrengen van regionale belangen bij provinciale en landelijke processen en programma's namens en vanuit perspectief van de 21 gemeenten samen.	Agendasetting en coördinatie	●	●
	■ Voorstel maken voor vervolg Leergang Buitenkans in Brainport, bijv. voor digitale kennissessies, gezamenlijke werksessies en bijeenkomsten.	Kennisdeling en coördinatie	●	●
	■ Onderzoeken hoe meer regie gevoerd kan worden op gebruik vrijkomende agrarische gronden (voorkomen ongewenste teelten, grondstrategie). Hogere overheden aan zet; MRE-organisatie borgt in processen de belangen van de gemeenten.	Coördinatie en netwerken	●	●
	■ Inzet op bestuurlijke en ambtelijke lobby door voorbereiding op en regionale afstemming over (vervolg op) Bestuurlijk Overleg Transitie Landbouw, (vervolg op) BO BPLG en ambtelijk aanjaagteam BPLG en werkgroepen.	Agendasetting en coördinatie	●	●
	■ Stimuleren van productie en gebruik van biobased bouwmaterialen door: - Uitvoeren conventant Biobased Bouwen - Kennisdeling voor gemeenten - Productie en gebruik aan elkaar te verbinden via netwerken - Onderzoeken van mogelijkheden voor afnamegarantie.	Coördinatie Kennisdeling Netwerken	●	

Transitie voedselketen

WAT WILLEN WE BEREIKEN?	WAT DOEN WE HIERVOOR? (ACTIVITEITEN)	ROL MRE - ORGANISATIE	2025	2026
Versterking van regionale voedselketens, waardoor: ■ meer ondernemers afzet dichterbij kunnen realiseren; ■ er gezond en betaalbaar voedsel voor alle inwoners binnen bereik is.	■ Met werkgroep aan de slag met uitkomsten verkenning kansen van kwartiermakers voor versterking regionaal voedselsystemen in samenhangend uitvoeringsprogramma adhv dashboard.	Coördinatie Netwerken	●	
	■ Kennisdeling via 'best practices' in samenwerking met keten.	Kennisdeling	●	●

metropoolregioeindhoven.nl

METROPOOL
REGIO
EINDHOVEN